

INHOUDSTAFEL

HOOFDSTUK 1	GESCHIEDENIS VAN WIJN	13
1.1	Van de oudheid tot de 17de eeuw	13
1.1.1	De eerste wijnsproen	13
1.1.2	Het Oude Egypte	14
1.1.3	Het antieke Griekenland	14
1.1.4	Het Romeinse Rijk	15
1.1.5	Gallië en Germania	17
1.1.6	De middeleeuwen en de kloosters	18
1.1.7	Bordeaux en de overzeese wijnhandel	19
1.1.8	Kolonisatie en mondiale wijnextansie	20
1.2	Van de 17de tot de 21ste eeuw	22
1.2.1	17 ^{de} eeuw	22
1.2.1.1	Frankrijk: een belangrijke eeuw voor champagne met 2 heel opmerkelijke figuren	22
1.2.1.2	Tegelijk waait over Zuid-Afrika een gunstige wind	22
1.2.2	18 ^{de} eeuw	22
1.2.2.1	Portugal: pionier in afbakening van productiegebieden	22
1.2.2.2	Het succes van Madeira	23
1.2.2.3	Hongarije laat ook van zich horen	23
1.2.2.4	Intussen is Australië aan het ontwaken	23
1.2.3	19 ^{de} eeuw	23
1.2.3.1	Nieuw-Zeeland ontdekt zijn wijnpotentieel	23
1.2.3.2	Even terug naar Frankrijk vanwege Pasteur, de classificatie van 1855 en de phylloxera	24
1.2.3.3	Inmiddels doet zich in Amerika een fenomeen voor met onrechtstreeks positieve gevolgen voor de wijnwereld	25
1.2.4	20 ^{ste} eeuw	25
1.2.4.1	Champagnerellen (1910-1911)	25
1.2.4.2	Eerste Wereldoorlog (1914-1918)	25
1.2.4.3	Even later wordt in de VS een drooglegging aangekondigd: Prohibition Act (1920-1933)	26
1.2.4.4	Philippe de Rothschild (1924) maakt in Bordeaux een totaal andere denkoefening	26
1.2.4.5	In datzelfde jaar in Zuid-Afrika (1924)	26
1.2.4.6	Terug naar Champagne (1927)	26
1.2.4.7	Voor de VS kondigen zich betere tijden (1933)	26
1.2.4.8	Ook in Frankrijk wordt er duchtig gewerkt met als resultaat in 1935: oprichting van het INAO	27
1.2.4.9	De Tweede Wereldoorlog komt roet in het eten gooien (1940-1945)	27
1.2.4.10	André Tchelistcheff: een Rus met voorliefde voor Amerika	27
1.2.4.11	Max Schubert (1951)	27
1.2.4.12	De vernietigende vorst van 1956	27
1.2.4.13	John Michael Broadbent	27
1.2.4.14	Len Evans, een Engelsman met passie voor wijn, wijkt uit naar Australië (1962)	28
1.2.4.15	Robert Mondavi: een Italiaan in de VS (1966)	28
1.2.4.16	Hugh Johnson (1971)	28
1.2.4.17	Giacomo Tachis, vader van de Super-Toscans (1971)	28
1.2.4.18	Emile Peynaud: leermeester van grote oenologen (1971)	28
1.2.4.19	The Judgement of Paris (1976) – Steven Spurrier	29
1.2.4.20	Miguel A Torres (1975)	29
1.2.4.21	Robert Parker, een invloedrijke wijnjournalist uit de VS (1978)	29
1.2.4.22	Christian Moueix (1978)	29
1.2.5	Van de jaren '80 tot vandaag	30
1.2.5.1	Michel Bettane	30
1.2.5.2	Michel Rolland	30

1.2.5.3	Jancis Robinson: een vrouwelijk wijncriticus met pit...	30
1.2.5.4	Richard Smart: een 'flying viticulture doctor' uit Australië	30
1.2.5.5	Pancho Campo, een Master of Wine	30
1.2.5.6	Jonathan Nossiter: een naam uit de filmwereld	31
1.2.5.7	Stephane Derenoncourt: een merkwaardige persoonlijkheid in de wijnwereld	31
1.2.6	Uitbreiding van Europese Unie	31
1.3	Nieuwe tendensen	32
1.3.1	De klimaatrevolutie	32
1.3.2	De drang naar gezondheid	32
1.3.3	De technologische vooruitgang	33
1.3.4	De algemene globalisering	33

HOOFDSTUK 2	WAAR WORDT WIJN GEMAAKT?	37
2.1.1	Macroklimaat	37
2.1.1.1	Klimaatclassificatie	37
2.1.1.2	Breedteligging en zonnestraling	42
2.1.1.3	Druivenstok, zonneschijnduur en temperatuur	42
2.1.1.4	Temperatuurverschillen hebben invloed op kwaliteit van de rijping	44
2.1.1.5	Zeestromingen	45
2.1.1.6	Wind	48
2.1.1.7	Neerslag	49
2.1.1.8	Klimaatverandering en de invloeden op de wijn	50
2.1.2	Mesoklimaat (topo- of siteklimaat)	52
2.1.2.1	Temperatuur	52
2.1.2.2	Wind	52
2.1.2.3	Zonneschijn	52
2.1.2.4	Neerslag	52
2.1.2.5	Luchtvochtigheid	52
2.1.2.6	MCC-systeem en Australisch alternatief	53
2.1.3	Microklimaat	53
2.1.3.1	Temperatuur	53
2.1.3.2	Zonneschijn	53
2.1.3.3	Vochtigheid en wind	54
2.1.3.4	Verdamping	54
2.1.4	Het ideale microklimaat	54
2.1.5	Casestudie	55
2.2	Wijnbouw en bodem	57
2.2.1	Geologische impact: wat is geologie?	57
2.2.2	Wat is een bodem?	57
2.2.3	Bodemsoort	58
2.2.4	Bodemsamenstelling	59
2.2.5	Bodemgeschiktheid	61
2.2.6	Waterhuishouding	61
2.2.7	Irrigatie	62
2.3	Ligging van de wijngaard	63
2.3.1	Topografie	63
2.3.2	Factoren die de topografie bepalen	63
2.3.2.1	Zongerichtheid	63
2.3.2.2	Hoogte	64
2.3.2.3	Hellingsgraad	65
2.3.2.4	Bescherming	67
2.3.2.5	Watermassa	67

HOOFDSTUK 3	HOE WORDT WIJN GEMAAKT?	73
3.1	Menselijke ingrepen die de kwaliteit beïnvloeden	73
3.1.1	Inleiding	73
3.1.2	Fase I: voorbereidende fase	73
3.1.2.1	Selectie van de wijngaard	73
3.1.2.2	Wijziging van het bodemprofiel	73
3.1.2.3	Aanplant	73
3.1.2.4	Densiteit	75
3.1.2.5	Oriëntatie en plantafstand van de rijen	77
3.1.3	Fase II: tijdelijke fase	77
3.1.3.1	Beheer van het bodemoppervlak	77
3.1.3.2	Leiden en snoeien: Canopy Management	77
3.2	Vegetatieve cyclus	83
3.3	Controle en preventie in de wijngaard	85
3.3.1	Phylloxera vastatrix of druifluis	85
3.3.2	Nematoden of rondwormen	86
3.3.3	Bladrolvirus	86
3.3.4	Flavescence dorée	86
3.3.5	Ziekte van Pierce	86
3.3.6	Esca	87
3.3.7	Meeldauw	87
3.3.7.1	Echte meeldauw	87
3.3.7.2	Valse meeldauw	87
3.3.8	Grauwe schimmel/Botrytis cinerea	87
3.3.9	Edelrot/Edele vorm van Botrytis cinerea	88
3.3.10	Zure rot	88
3.3.11	Eutypiose of 'dead arm'	89
3.3.12	Droogte	89
3.3.13	Verzilting	89
3.3.14	Streng vriestemperaturen tijdens de winter	90
3.3.15	Vorst	90
3.3.16	Wind	91
3.3.17	Zonnebrand	91
3.3.18	Hagel	91
3.3.19	Ongelijke rijping: millerandage en coulure	92
3.3.19.1	Millerandage	92
3.3.19.2	Coulure	92
3.3.20	Bescherming tegen erosie	92
3.3.21	Bescherming tegen dieren	93
3.3.21.1	Vogels	93
3.3.21.2	Knaagdieren	93
3.3.21.3	Groot wild	93
3.4	Oogst	93
3.4.1	Dubbele betekenis	93
3.4.2	Gezonde druiven	93
3.4.3	Rijpe druiven	94
3.4.3.1	Fenologische rijping (synoniem: fysiologische rijpheid): volgt de vegetatieve cyclus.	94
3.4.3.2	Andere soorten rijpheid	95
3.4.4	Homogeniteit in de tros en het perceel	96
3.4.5	Vaststellen van de rijpheid	96
3.4.6	Plukmoment	96
3.4.7	Pluktemperatuur	96
3.4.8	Plukwijze	97
3.4.8.1	Handpluk	97
3.4.8.2	Machinaal	97

3.4.9	Selectie, bewerkingen en correcties van de oogst	98
3.4.9.1	Selectie	98
3.4.9.2	Bewerkingen	98
3.4.9.3	Correcties	98
3.4.10	Nazorg op het veld	98
3.5	Ontristen – kneuzen	99
3.5.1	Ontristen	99
3.5.1.1	Wat?	99
3.5.1.2	Voorwaarden	99
3.5.1.3	Ontristen betekent/Niet ontristen betekent	99
3.5.1.4	Wanneer ontristen?	100
3.5.1.5	Er wordt niet ontrist bij	100
3.5.2	Kneuzen	101
3.5.2.1	Wat?	101
3.5.2.2	Voorwaarden	101
3.5.2.3	Kneuzen betekent/Niet kneuzen betekent	101
3.5.2.4	Er wordt niet gekneusd bij	102
3.6	Gebruik van zwaveldioxide (sulfiet/chemische formule: SO ₂)	102
3.6.1	Omschrijving	102
3.6.2	Gebruik in de voedingssector	102
3.6.3	Geschiedenis	102
3.6.4	Wijn zonder SO ₂ ?	102
3.6.5	Belangrijkste eigenschappen SO ₂	102
3.6.5.1	Preventieve werking	102
3.6.5.2	Correctieve werking	103
3.6.5.3	Aanvullende eigenschappen	103
3.6.6	Vrije en totale SO ₂	103
3.6.7	Dosis is afhankelijk van	103
3.6.8	Toepassing	103
3.6.9	Maximum toegelaten hoeveelheid totale SO ₂ in de afgewerkte wijn	104
3.6.10	Te hoge dosis SO ₂ heeft gevolgen voor	104
3.6.10.1	Het vinificatieproces	104
3.6.10.2	Organoleptische waarneming	104
3.6.10.3	Voor de gezondheid	104
3.6.11	Vervangproducten	104
3.6.12	Eindconclusie	105
3.7	Gistcellen (scheikundige benadering van het gistingsproces)	105
3.7.1	Bepaling	105
3.7.2	Geschiedenis	105
3.7.3	Gistingsproces	105
3.7.4	Enzym	105
3.7.5	Soorten gistcellen, bepalend in het vinificatieproces	105
3.7.6	Vormen	106
3.7.7	Ongewenste gistcellen	106
3.7.8	Grootte	106
3.7.9	Aantal	106
3.7.10	Waar vandaan?	106
3.7.11	Voortplanting	106
3.7.12	Voorwaarden voor ontwikkeling gistcellen	107
3.7.13	Metabolisme gistcellen	107
3.7.14	Invloed van de zuurtegraad op de gistcellen	108
3.7.15	Hinderende elementen voor de groei en werking van de gistcellen	108
3.7.16	Gebruik van gecultiveerde gistcellen	108
3.7.16.1	LSA: Levures Sèches Actives of gedroogde actieve gistcellen.	108
3.7.16.2	Genetisch gewijzigde gistculturen	108
3.7.17	Slotbedenking	109

3.8	Maceratie en gisting	109
3.8.1	De maceratie	109
3.8.2	Macération pelliculaire	110
3.8.3	De alcoholische gisting	111
3.8.4	De remontage	113
3.8.5	Pigeage	113
3.8.6	Délestage	114
3.9	Lekwijn – perswijn (rode wijn) – lekmost – persmost (witte wijn)	114
3.9.1	Rode wijn	114
3.9.1.1	Samenstelling gistingskuip einde vinificatieproces	114
3.9.1.2	Omschrijving	114
3.9.1.3	Betekenis van deze fase	114
3.9.1.4	Invloed op de wijn	114
3.9.1.5	Tijdstip uitvoering	115
3.9.1.6	Persen	115
3.9.1.7	Gebruik perswijn	115
3.9.2	Witte wijn	116
3.9.2.1	Omschrijving	116
3.9.2.2	Tijdstip van uitvoering	116
3.9.2.3	Persprocedé	116
3.9.2.4	Werking verschillende soorten persen	117
3.10	Malolactaatomzetting	118
3.10.1	Omschrijving	118
3.10.2	Beoogde doel	118
3.10.3	Melkzuur: aanwezigheid in de wijn	118
3.10.4	Melkzuurbacteriën	118
3.10.5	Biotoop in de natuur	118
3.10.6	Begrip goede bacteriën	119
3.10.7	Verloop	119
3.10.8	Bij welke wijn gewenst en nagestreefd?	119
3.10.9	Bepalende factoren tijdens het vinificatieproces	119
3.10.9.1	Geschikt biotoop	119
3.10.9.2	Geschikte voeding	120
3.10.10	Remmende factoren	120
3.10.11	Vermijden risico's	120
3.10.12	Einde malolactaatomzetting: labanalyse	120
3.10.13	Samenvattend eindresultaat wijn	120
3.10.14	Schematisch verloop van de malolactaatomzetting	121
3.10.15	Voorbeeld chemische analyse rode wijn	121
3.11	Opvoeden van wijn	122
3.12	Correcties	127
3.12.1	Inleiding	127
3.12.2	Overzicht van de correcties van de oogst en van de most	127
3.12.2.1	Correcties van de oogst	127
3.12.2.2	Correcties van de most met betrekking tot de suikers	128
3.12.2.3	Correcties van de most met betrekking tot de verhouding tussen de vloeibare en de vaste elementen	130
3.12.2.4	Correcties van de most met betrekking tot de zuren	131
3.13	Klaren – filteren – centrifugeren – stabiliseren	133
3.13.1	Klaren	134
3.13.2	Filteren – twee hoofdgroepen (zie schema)	136
3.13.2.1	Dieptefiltering	136
3.13.2.2	Oppervlakte filtering	136
3.13.3	Centrifugeren	138
3.13.3	Stabiliseren	138
3.14	Bottelen- verpakken – sluiten: twee grote principes: koud en warm	138
3.14.1	Koud	138

3.14.2	Warm	138
3.14.3	Verpakking	139
3.14.3.1	Glas	139
3.14.3.2	Plastiek	139
3.14.3.3	Aluminium (blik)	139
3.14.3.4	Bag-in-box	139
3.14.3.5	Brickpack (tetrabrik)	140
3.14.4	Sluiting flesverpakking wijn	140
3.15	Wijnproblemen: een beknopt overzicht	140
3.15.1	Inleiding	140
3.15.2	Een overzicht	140
3.15.2.1	Microbiële infecties	140
3.15.2.2	Fysiologische problemen	142
3.16	Maceration carbonique (koolzuurweking)	143
3.16.1	Schematische voorstelling	143
3.16.2	Omschrijving	143
3.16.3	Voorwaarden	143
3.16.4	Verloop macération carboniqueproces	144
3.16.5	Steeds mengvorm	144
3.16.6	Gebruik zwaveldioxide (SO ₂)	144
3.16.7	Vervolg vinificatieproces	144
3.16.8	Kenmerken van de wijn van het MC-type	145
3.16.9	Toepassing MC	145
3.16.10	Vinification beaujolaise	145
3.17	Zoete wijnen	145
3.17.1	Inleiding	145
3.17.2	Sleutelwoorden bij zoete wijnen	146
3.17.3	Indeling van de zoete wijnen volgens de graad van zoetheid	146
3.17.4	Types zoete wijn	146
3.18	Zoet wijn: pourriture noble wijnen – type Sauternes	147
3.18.1	Omschrijving	147
3.18.2	Voorwaarden voor de ontwikkeling van de schimmel in edele zin	148
3.18.3	Levenscyclus van de Botrytis Cinerea	148
3.18.4	Samenstelling van de druif na de pluk aan de start van het vinificatieproces	148
3.18.5	Enkele kenmerken van het vinificatieproces	148
3.18.5.1	Oogst	148
3.18.5.2	Vinificatieproces	149
3.18.6	Gebruik van zwaveldioxide (SO ₂)	150
3.18.7	Smaakevenwicht	150
3.18.8	Schematische voorstelling	151
3.19	Zoete wijn: type Tokay (Hongarije)	152
3.19.1	Omschrijving	152
3.19.1.1	Droge witte wijn	152
3.19.1.2	Pasta van edelrotdruiven	152
3.19.2	Enkele kenmerken van het vinificatieproces	152
3.19.3	Types Aszú-wijnen	152
3.19.3.1	Type 1	153
3.19.3.2	Type 2	153
3.19.3.3	Type 3	153
3.19.3.4	Type 4	153
3.19.3.5	Type 5	153
3.20	Mousserende wijnen	154
3.20.1	Vinificatie van de basiswijn	155
3.20.2	Tweede fermentatie in gesloten recipient	156
3.20.3	De remuage en het verwijderen van het depot	158

3.20.4	Varianten	160
3.20.4.1	Asti-Spumanti	160
3.20.4.2	Méthode rurale/ancestrale	160
3.21	Versterkte wijnen	161
3.21.1	Inleiding	161
3.21.2	Sherry	162
3.21.2.1	Kenmerken van het vinificatieproces	162
3.21.2.2	Schematische voorstelling solera-systeem	163
3.21.3	Portwijn	165
3.21.4	Madera	166

HOOFDSTUK 4 REGELGEVING 170

HOOFDSTUK 5 WERELDWIJDE DRUIVENRASSEN 173

5.1	Witte druivenrassen	173
5.1.1	Airén	173
5.1.2	Albariño	174
5.1.3	Aligoté	175
5.1.4	Assyrtiko	176
5.1.5	Catarratto	177
5.1.6	Garganega	178
5.1.7	Garnacha blanca	179
5.1.8	Gewürztraminer	180
5.1.9	Gouais blanc	181
5.1.10	Grüner veltliner	182
5.1.11	Macabeo	183
5.1.12	Palomino	184
5.1.13	Pinot blanc	185
5.1.14	Pinot gris	186
5.1.15	Rkatsiteli	187
5.1.16	Sémillon	188
5.1.17	Silvaner	189
5.1.18	Ugni blanc	190
5.1.19	Viognier	191
5.1.20	Welschriesling	192
5.2	Blauwe druivenrassen	193
5.2.1	Agiorgitiko	193
5.2.2	Barbera	194
5.2.3	Blaufränkisch	195
5.2.4	Bobal	196
5.2.5	Carignan	197
5.2.6	Carmenère	198
5.2.7	Cinsault	199
5.2.8	Gamay noir à jus blanc	200
5.2.9	Kadarka	201
5.2.10	Malbec	202
5.2.11	Malvasia	203
5.2.12	Montepulciano	204
5.2.13	Mourvèdre	205
5.2.14	Nebbiolo	206
5.2.15	Pinotage	207
5.2.16	Sangiovese	208
5.2.17	Tempranillo	209

5.2.18	Touriga nacional	210
5.2.19	Xinomavro	211
5.2.20	Zinfandel	212
HOOFDSTUK 6 WIJNEN PRESENTEREN EN BEDIENEN		215
6.1	Specifieke serveertechnieken: service van wijn	215
6.1.1	Inleiding	215
6.1.2	Aankoop stockage verkoop	215
6.1.3	Materieel en materiaal	215
6.1.3	Techniek	215
6.1.4	Hedonisme	216
6.2	Vorbereiding en service van rode wijnen	216
6.3	Service van champagne	216
6.4	Karafferen van champagne	217
6.5	Decanteren van rode wijn	218
6.6	Harmonie wijn en gerecht	219
6.6.1	Inleiding	219
6.6.2	Algemene basisregels	220
6.6.3	Praktisch advies	221
6.6.3.1	Horizontaal of verticaal?	221
6.6.3.2	Horizontale benadering	222
6.6.3.3	Verticale benadering	224
6.6.3.4	Overige factoren	226
HOOFDSTUK 7 MARKETING EN VERKOOP		229
7.1	Inleiding	229
7.2	Wijnassortiment	230
7.3	Aankoopbeleid	231
7.3.1	Wat aankopen?	231
7.3.2	Wie koopt aan?	231
7.3.3	Duurzame leveranciersrelatie	232
7.3.4	Eenmalige leveranciersrelatie	232
7.3.5	Koop ik bij één of bij meerdere leveranciers?	232
7.3.6	Aankopen in het buitenland	232
7.4	Prijsbepaling	232
7.4.1	De kosten in de wijngaard	233
7.4.2	Kost van het aanmaken van wijn	233
7.4.3	De kost van de distributie en transport van wijn	234
7.4.4	Kosten van de wijnverkoper (restaurant, wijnhandel, ...)	234
7.4.4.1	De uitvalkost	234
7.4.4.2	De stockagekost	234
7.4.4.3	De kost van een sommelier	235
7.4.4.4	(Hulp)personeel	235
7.4.4.5	De kost van de zaakvoerder	235
7.4.4.6	De kost van de huur van de verbruiksruimte, de publiciteit, drukken van wijnkaarten, de kost aankoop glazen, decanteer karaffen, versiering van de zaal, verwarming van de verbruiksruimte, ... moet ook gedeeltelijk ten laste gelegd worden van de wijn.	235
7.4.4.7	Rentekost	235
7.4.4.8	De winstmarge	236
7.4.4.9	Besluit	236
7.4.5	Kostprijsberekening van een fles wijn	236
7.4.5.1	Marge of winst	236
7.4.5.2	Taksen en accijnzen – telkens per 75 cl fles	237

	7.4.5.3	Logistieke kosten	237
	7.4.5.4	De productiekost van de fles wijn	237
	7.4.5.5	Omgekeerde berekening	237
7.4.6		Productiekost van wijn	238
	7.4.6.1	Aanleg – aanplant van een wijngaard	238
	7.4.6.2	Onderhoud van een wijngaard	238
	7.4.6.3	Oogsten	238
	7.4.6.4	Wijnbereiding – vinificatie	239
	7.4.6.5	Opvoeding	239
	7.4.6.6	Botteling: kosten per 75 cl fles	239
	7.4.6.7	Bijkomende kosten	239
	7.4.7	Conclusie	240
7.5		Wijnkaartopmaak	240
7.6		Stockbeheer	241
7.7		Bewaren van wijn	241
7.8		Samenvatting	243
	7.8.1	Toepassing 1	243
	7.8.2	Toepassing 2	243
	7.8.3	Toepassing 3	243
	7.8.4	Toepassing 4	244
7.9		Verkoopbeleid	245
	7.9.1	Het commercialiseren van wijn	245
	7.9.2	Marktanalyse en –segmentatie	245
	7.9.2.1	Analyse van de macro-, meso- en micro-omgeving	245
	7.9.2.2	Segmenteren en doelgroepkeuze	246
	7.9.3	De marketingmix	247
	7.9.3.1	Product	247
	7.9.3.2	Prijs	248
	7.9.3.3	Plaats of distributie(kanalen)	249
	7.9.3.4	Promotie of communicatie	251
7.10		Accijnsoverzicht	252